

Socijalni rad u organiziranju zajednice

Predavanja:
Prof.dr.sc. Nino Žganec
e-mail: nzganec@pravo.hr
doc.dr.sc. Ana Opačić
e-mail: miljenovic.ana@gmail.com

Vježbe:
doc. dr.sc. Ana Opačić
Nedjeljko Marković dipl. soc. rad.
Suzana Gumbas, dipl.soc.rad.

SOCIJALNI RAD

- Što je za vas socijalni rad?
- Čime se socijalni radnici bave i koje su funkcije socijalnog rada u društvu?
- Koje metode koriste socijalni radnici?
- Što opterećuje socijalni rad danas?

SADRŽAJ

- Uloga socijalnog rada
- Uloga socijalnog rada i SROZ
- Organiziranje zajednice
- Ciljevi socijalnog rada u organiziranju zajednice

SOCIJALNI RAD I LJUDSKA PRAVA?

- Uspijeva li profesija u tome da štiti ljudska prava, da prevenira i suzbija socijalne probleme?
- Je li socijalni rad "zatrpan" zakonima, procedurama, birokracijom?
- Osjećaju li socijalni radnici ponos, zadovoljstvo i utjecaj?

SOCIJALNI RAD U KONTEKSTU NEOLIBERALNE PARADIGME?

- SOCIJALNI TROŠKOVI
- SOCIJALNA PRAVDA?
- DOSTUPNOST SOCIJALNIH PRAVA I SOCIJALNIH USLUGA

DRŽAVA Vs. ZAJEDNICA

ZAJEDNICA KAO OKVIR ŽIVLJENJA

- Zajednica
- Resursi
- Socijalni kapital

SOCIJALNI RAD – MEĐUNARODNA DEFINICIJA (2014., IASSW I IFSW)

- “**praktična profesija i akademska disciplina koja promovira socijalnu promjenu i razvoj, socijalnu koheziju, osnaživanje i oslobađanje ljudi.**
- Ključni principi su: socijalna pravda, ljudska prava, **kolektivna odgovornost** i poštivanje različitosti.
- Ključne spoznaje proizlaze iz društvenih znanosti, humanističkih vrijednosti i **izvornog znanja ljudi.**
- Uloga socijalnog rada je **angažirati se i mobilizirati** ljude/strukture da se premoste životni izazovi i unaprijedi blagostanje”

KOMPLEKSNA POZICIJA PROFESIJE SOCIJALNOG RADA

TEORIJA

Socijalni rad

- Medicina
- Psihologija
- Sociologija
- ...

Metode i tehnike socijalnog rada
Odabir tema i problemskih područja

Rad s pojedincem
Grupni rad
SR s obitelji
Razvoj i organiziranje zajednice
...

Politika:
Socijalna
Ekonomska
Obrazovna
Zdravstvena
....

Metode i tehnike socijalnog rada
Odabir tema i problemskih područja

PRAKSA

NACIONALNI
PRIORITETI

Intervencije u socijalnom radu

- DOMINANTNA PODRUČJA INTERVENCIJE JE RAZINA: Pojedince i obitelji
- Dominantne metode i vještine: psihosocijalni rad, savjetovanje, provedba zakonskih mjera, komunikacijske vještine

ALI TO NIJE I NE MOŽE BITI
SVE U SOCIJALNOM RADU

Intervencije u socijalnom radu

- ❑ Intervencije na mikro razini - pojedinci i obitelji
- ❑ Intervencije na mezo razini - organizacije i formalne grupe
- ❑ Intervencije na makro razini - zajednice i društvo
- ❑ Intervencije na meta razini - izgradnja sustava profesije socijalnog rada

SROZ u okviru SOCIJALNOG RADA

- SROZ može pomoći u ispunjenju cjelovitih ciljeva SR kao profesije:
 - **uključivanje** marginaliziranih, društveno isključenih, obespravljenih, ranjivih i rizičnih skupina ljudi
 - **pomoć i poticanje** pojedinaca, obitelji, skupina, organizacija i zajednica kako bi unaprijedili svoju dobrobit i **svoje sposobnosti** za rješavanje problema
 - **pomoć i obrazovanje** ljudi s ciljem dobivanja usluga i resursa u njihovim zajednicama
 - **otkrivanje i suočavanje** s preprekama u društvu, društvenim nejednakostima i nepravdom
 - **poticanje** poštovanja tradicija, kultura, ideologija, i religija među različitim etničkim skupinama i društvima.

KOMPETENCIJE ZA SOCIJALNI RAD U ZAJEDNICI

PROCES ORGANIZIRANJA ZAJEDNICE I ZAJEDNICA KAO ENTITET

SPECIFIČNI ZADACI I CILJEVI SOCIJALNOG RADA U DRUŠTVU KROZ METODU SROZ-a

UPRAVLJANJE PROJEKTIMA U ZAJEDNICI

ORGANIZIRANJE ZAJEDNICE I ZAJEDNICA

- Širi multidisciplinarni okvir i primjena
- ORGANIZIRANJE je djelatnost organizatora, odnosno onoga tko **spaja nepovezane** dijelove u povezanu cjelinu
- proces kojim **pojedinci djeluju zajedno s ciljem** postizanja nečeg što svatko od njih pojedinačno ne bi bio u stanju
- svojevrsna djelatnost unutar zajednice kojom se nastoji ostvariti **suradnja** između različitih pojedinaca i grupa radi postizanja nekog **cilja**
- **svaka zajednica, kako bi bila zajednica u pravom smislu riječi, pokazuje određeni oblik *organizacije***
- Organizaciju čini: **strukture ponašanja, interakcije između pojedinaca i organizacija ili institucija unutar zajednice**
- Organizacija – položaj jedinki u sustavu (struktura) + njihovi uređeni/normirani odnosi

ORGANIZIRANJE ZAJEDNICE

- *Organiziranjem* zajednice samo se **potiče izgradnja međuljudskih odnosa** koji u zajednici ionako već postoje. Organiziranje time predstavlja spajanje dijelova *u* cjelinu i *za* cjelinu tako da svaki dio istovremeno predstavlja **i sredstvo i cilj**
- Organiziranje zajednice predstavlja **dugotrajni proces** u kojem se ljudi pogođeni nekim problemom podupiru u otkrivanju problema i poduzimanju akcije kako bi se stvorila rješenja.

ORGANIZIRANJE ZAJEDNICE

- Organizator potiče one s kojima radi da **promijene način na koji stvari funkcioniraju** – da stvaraju **socijalnu promjenu** putem kolektivne akcije i mijenjajući odnose moći
- terapijski efekt organiziranja osobito je važan za pojedince koji su otuđeni od zajednice ili koji sami sebe okrivljuju za sve loše što im se dogodilo
- Unatoč problemima s kojima se susrećemo kroz rad u zajednici lakše je postići uspjeh.
- Smanjuje se osjećaj bespomoćnosti koji se kod ljudi obično skuplja tijekom godina.

Organiziranje zajednice kao metoda socijalne promjene

- Prema Kahnu, metode socijalne promjene su:
- Pružanje usluga
 - Primjer?
- Mobiliziranje i aktivizam
 - Primjer?
- Zastupanje
 - Primjer?
- Organiziranje zajednice
 - Primjer?

Pretpostavke organiziranja zajednice

PRETPOSTAVKE

Ljudi imaju sposobnost racionalnog ponašanja.

Kroz iskustvo, ljudi u zajednici tijekom vremena uče kako biti koristan svojoj zajednici, a time i sebi i svojoj obitelji

Kroz interakcije s drugim ljudima stvara se nova, dodatna vrijednost u zajednici.

Svojim utjecajem na okolinu ljudi mogu postići željene ciljeve u budućnosti.

SOCIJALNI RAD U ORGANIZIRANJU ZAJEDNICE

- Proces u čijem tijeku **zajednica:**
 - a) postavlja svoje potrebe i ciljeve,
 - b) utvrđuje njihov redoslijed,
 - c) razvija povjerenje i volju da se za nju nešto učini,
 - d) mobilizira unutarnje i vanjske resurse radi zadovoljavanja potreba
 - e) da bi se takvom aktivnošću, kooperacijom i zajedničkim radom unaprijedila kvaliteta življenja u zajednici

SOCIJALNI RAD U ORGANIZIRANJU ZAJEDNICE

- SR u zajednici nije samo još jedna metoda socijalnog rada.
- Ovdje se radi o procesu koji u sebi uključuje različite metode i tehnike
- Radi se o **specifičnom pristupu** u provođenju socijalnog rada
- *Proces koji vodi **strukturalnim promjenama** u zajednici uz korištenje različitih postojećih i novih resursa*
- **STRUKTURALNE PROMJENE?**
- **Utjecaj na: ljude, odnose, institucije, resurse, politike i strukture**

CILJEVI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI

I. OSNAŽIVANJE

- Jačanje snaga i uspješnosti u zajednici
- **Proces osnaživanja** unapređuje psihosocijalnu dobrobit, omogućuje pojedincu povećanje individualnih sposobnosti suočavanja, osobno povjerenje i osjećaj kontrole
- SR u zajednici bavi se **osnaživanjem ljudi da otkriju svoje resurse i mogućnosti** kako bi postigli **pozitivnu promjenu** u svojoj zajednici.
- Postizanje veće i dugotrajne kontrole nad okolnostima života
- Samopomoć

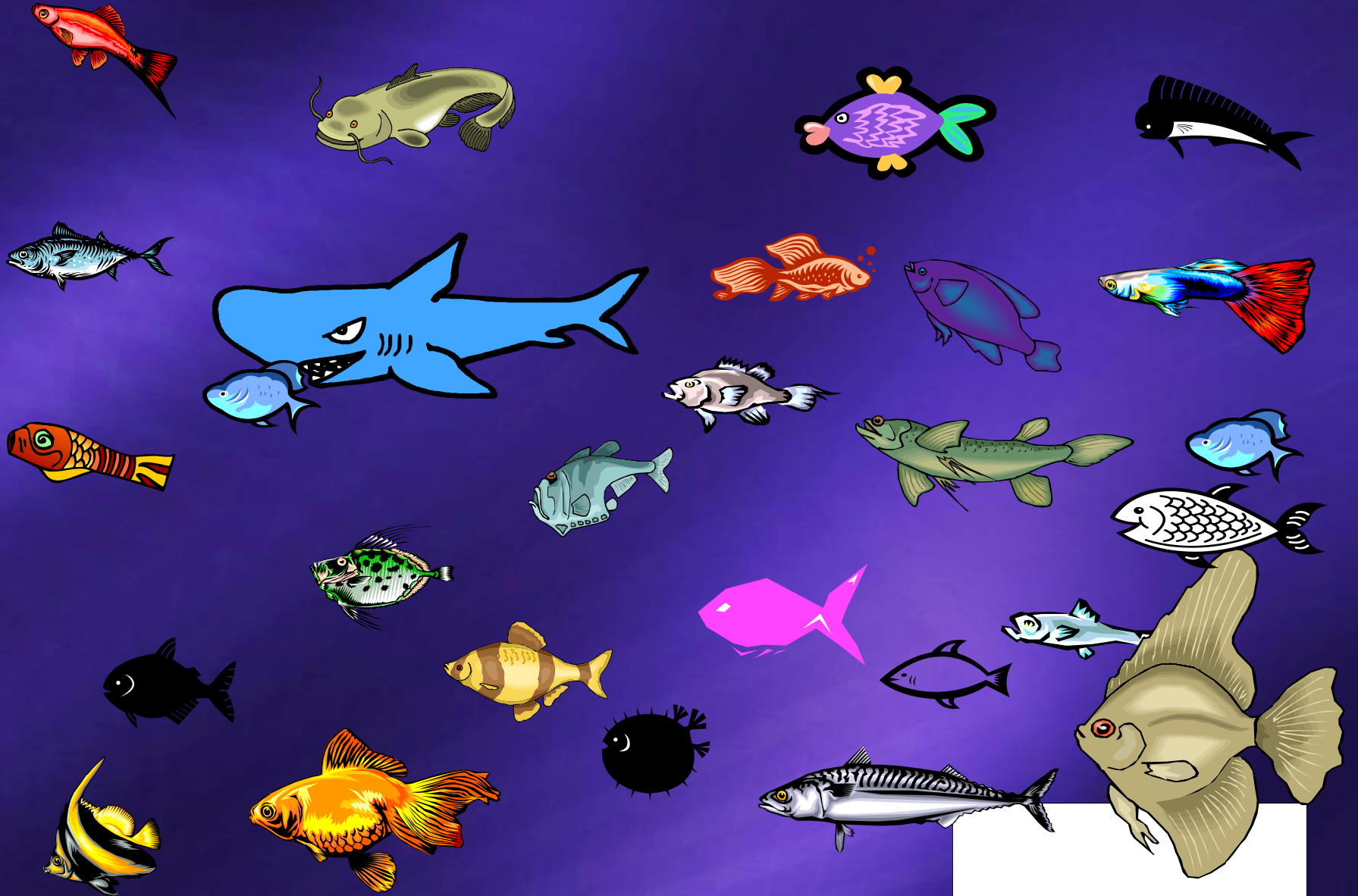
CILJEVI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI

II. GRAĐANSKA PARTICIPACIJA

- Jačanje aktivnog građanstva
- *omogućavanje ljudima da sudjeluju u javnom donošenju odluka*
- **Građanima se pruža prilika da sudjeluju u kreiranju svojeg života.**
- **Tzv. “obični ljudi” mogu aktivno sudjelovati u kreiranju socijalnih programa.**
- **Građani zajedničkim aktivnostima odlučuju o smjeru razvoja svoje zajednice.**
- **Potiče se građanska odgovornost**
- **Ljudi imaju pravo na sudjelovanje u donošenju odluka koje ih se tiču, utječu na njihove živote i time preuzeti odgovornost za vlastitu budućnost**

CILJEVI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI

III. BALANSIRANJE MOĆI I JEDNAKOST U ZAJEDNICI

Ali male se ribe mogu udružiti i zajedno pojesti veliku ribu (aktivizam, pravda, gender mainstreaming)

CILJEVI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI

IV. PODIZANJE KVALITETE ŽIVOTA GRAĐANA

- Ekonomsko osnaživanje građana (pr. Socijalno poduzetništvo), stvaranje prihoda
- Poboljšavanje uvjeta života, posebno za ljude u deprivilegiranim uvjetima
- Rješavanje pitanja stanovanja
- Kvalitetna skrb u zajednici
- Kvalitetno provođenje slobodnog vremena

CILJEVI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI

V. PROMOCIJA KVALITETNOG ŽIVOTA U ZAJEDNICI

- Prevencija socijalnih problema
- Promocija deinstitutionalizacije
- Socijalna integracija, jačanje socijalnih mreža
- Razvoj socijalnih usluga
- Multikulturalne prakse
- Kohezija, solidarnost i suradnja u zajednici
- Volonterstvo

CILJEVI SOCIJALNOG RADA U ZAJEDNICI

VI. PODRŠKA I POMOĆ RANJIVIM ZAJEDNICAMA

- Pomoć osiromašenim zajednicama
- Pomoć marginaliziranim / manjinskim zajednicama
- Pomoć zajednicama pogođenim nekom krizom ili katastrofom

VJEŠTINE UPRAVLJANJA PROJEKTOM I PROCESIMA U ZAJEDNICI

- Metode socijalnog planiranja
- Projektni menadžement – osiguravanje financija, održivosti, jačanje kapaciteta i vodstva
- Provedba evaluacije
- Vidljivost i PR
- Istraživački rad: akcijska, etnografska istraživanja, istraživanja utemeljena u zajednici

I za kraj...

Kako vidite mogućnosti socijalnog rada u organiziranju zajednice?

Kako vidite sebe u takvoj ulozi?